Sisäministeriö Neuvostoraportti EU/7/2024-SM-81

Rytkönen Riikka 17.12.2024

OSA; Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 12.-13.12.2024; Neuvostoraportti; Sisäasiat

Kokous

Oikeus- ja sisäasioiden neuvosto 12.-13.12.2024

Schengen-alueen yleistilanteeseen liittyen käytiin keskustelu Schengen-syklin 2024–2025 prioriteettien täytäntöönpanosta ja erityisesti yleisen turvallisuuden parantamisesta digitalisoinnin avulla. Puheenvuoroissa korostettiin digitalisoinnin merkitystä nykyisessä tilanteessa. Menettelyjen ja prosessien digitalisointi on tärkeässä roolissa rajaturvallisuuden tehostamisessa ja muuttoliikkeen hallinnassa, jotta voidaan torjua rikollista toimintaa ja puuttua laittomaan oleskeluun ja liikkumiseen. Toisaalta korostettiin nykyisten tietojärjestelmien potentiaalin täysimääräistä hyödyntämistä ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuden toimeenpanoa ennen uusien järjestelmien käyttöönottoa.

Schengen-neuvostossa keskusteltiin lisäksi EU:n tietojärjestelmien yhteentoimivuushankkeen täytäntöönpanon tilanteesta. Komissio antoi EU:n rajanylitystietojärjestelmän (EES) vaiheittaista käyttöönottoa koskevan asetusehdotuksen 4.12.2024. EU:n tietohallintovirasto eu-LISA toimittaa tammikuun aikana päivitetyn tiekartan yhteentoimivuuden toteuttamista koskevista toimista.

Neuvosto hyväksyi päätöksen sisärajatarkastusten poistamisesta Bulgarian ja Romanian maarajoilla 1.1.2025 alkaen. Päätös sisärajatarkastusten poistamisesta Bulgarian ja Romanian ilma- ja merirajoilla tehtiin 30.12.2023 ja tarkastukset poistettiin 31.3.2024.

Neuvostossa ei saavutettu tavoiteltua osittaista yleisnäkemystä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemistä ja torjuntaa koskevasta asetusehdotuksesta. Kymmenen jäsenvaltiota, ml. Suomi, ilmoitti pidättäytyvänsä äänestämästä. Puheenvuoroissa tuettiin asetuksen tavoitteita, mutta nostettiin esiin huoli asetusehdotuksen suhteesta perusoikeuksiin ja erityisesti viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojaan. Puheenjohtaja jatkaa neuvotteluja neuvoston yleisnäkemyksen saavuttamiseksi.

Muuttoliike- ja turvapaikka-asioihin liittyen ministerit keskustelivat EU:n muuttoliike- ja turvapaikkauudistuksen (pakti) täytäntöönpanosta. Lisäksi lounaalla jatkettiin keskustelua muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuden innovatiivista ratkaisuista.

Keskustelua jatkettiin myös lainvalvontaviranomaisten pääsystä digitaalisessa ympäristössä olevaan tietoon. Puheenvuoroissa kiiteltiin korkean tason asiantuntijaryhmän (HLG) loppuraporttia ja toivottiin komissiolta nopeaa etenemistä raportissa esitettyjen tärkeimpien suositusten osalta. Komissio ilmoitti valmistelevansa ehdotukset tietoon pääsyyn ja tietojen

säilytykseen liittyen.

Neuvostossa saatiin lisäksi tilannekatsaukset turvallisuushaasteisiin vastaamisesta, huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunnasta, sekä vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan kehittämistä koskevien strategisten suuntaviivojen valmistelusta.

1. Schengen-alueen yleistilanne
Schengen-neuvoston vuotuisen syklin prioriteettien täytäntöönpano: yleisen turvallisuuden parantaminen digitalisoinnin avulla
Keskustelu; 16302/24

Schengen-alueen yleistilanteeseen liittyen ministerit keskustelivat Schengen-syklin 2024–2025 prioriteettien täytäntöönpanosta ja erityisesti yleisen turvallisuuden parantamisesta digitalisoinnin avulla. Sisäisen turvallisuuden parantaminen on yksi kesäkuussa määritellyistä Schengen-syklin 2024–2025 prioriteeteista. Prosessien ja järjestelmien digitalisoinnin vahvistaminen määriteltiin kaikkia prioriteettejа tukevaksi horisontaaliseksi tavoitteeksi.

Komissio totesi olevansa täysin sitoutunut digitalisaation kehittämiseen, se on keskeinen asia Schengen-alueen toiminnan varmistamisessa. Järjestelmien käyttö tulee optimoida, monella jäsenmaalla on kehitettävää asiassa. EU:n rajanylitystietojärjestelmä (EES) tulee saada pian käyttöön, samoin matkustuslupajärjestelmä ETIAS. Komissio ja EU:n tietohallintovirasto eu-LISA tukevat jäsenmaita järjestelmän rakentamisessa. Komissiossa on työn alla viranomaisten pääsy tarvittavaan tietoon sekä tietojen säilytykseen liittyvä sääntely. Poikkihallinnollinen yhteistyö sisä- ja viestintäministerien kesken on tärkeää. Toimintaa tulee muuttaa presidentti Niinistön raportissa peräänkuulutettuun proaktiiviseen suuntaan. Uhkakartasto on nyt moniulotteinen. Hybridiuhkia, geopoliittista kamppailua. Kyberrikollisten aktiivisuus on korkealla tasolla, tulee suojautua kyberuhkilta. Siihen liittyen on tulossa uutta sääntelyä. Käytössä on uusia työkaluja, mm. digipalvelusäädös (DSA). Lisäksi tulee keskittyä suojaamaan lapsia sekä demokratioitamme, tästä Romanian vaalit on yksi esimerkki. Tekoäly tulee tarjoamaan merkittävän uuden työkalun jatkossa. Sen tehokas käyttö vaatii pääsyn korkealaatuiseen dataan. Tarvitaan eurooppalainen datauunionistrategia. Digitaalinen työkalupakki tukee myös sisäasioiden viranomaisten toimintaa. On kyettävä etenemään ripeästi, komissio luottaa neuvoston tukeen.

Käydyssä keskustelussa jäsenmaat korostivat digitalisoinnin merkitystä nykyisessä tilanteessa. Menettelyjen ja prosessien digitalisointi on tärkeässä roolissa rajaturvallisuuden tehostamisessa ja muuttoliikkeen hallinnassa, jotta voidaan torjua rikollista toimintaa ja puuttua laittomaan oleskeluun ja liikkumiseen. Toisaalta korostettiin nykyisten tietojärjestelmien potentiaalin täysimääräistä hyödyntämistä ja tietojärjestelmien yhteentoimivuuskehikon toimeenpanoa ennen uusien järjestelmien käyttöönottoa. Osa jäsenmaista toivoi mahdollisuutta hyödyntää joustavasti EU:n rahoitusinstrumentteja tietojärjestelmien käyttöönotossa ja kehittämisessä. Moni korosti myös tarvetta järjestelmien käyttöä koskevalle koulutukselle.

Suomi toivotti uudet komissaarit tervetulleiksi ja kiitti edellisenä päivänä annetusta välineellistämistä koskevasta tiedonannosta ja Suomelle myönnetystä rahoituksesta itärajan valvonnan vahvistamiseen. Suomi on kiitollinen, että siirtolaisaseen käyttö EU:n ulkorajoilla ei ole sallittua ja komission tiedonanto antoi erinomaisen hyvän selkänojan eurooppalaisten puolustamiseksi näiltä yrityksiltä. Digitaalisuuden osalta on tärkeää keskittyä tehokkaaseen täytäntöönpanoon. Tietojärjestelmien yhteentoimivuus ja toisaalta esimerkiksi lentomatkustajien ennakkotietojen keräämistä koskevat API-asetukset ovat tärkeitä. Olisi hyvä kerätä tietoja myös muihin matkustusmuotoihin liittyen. Laittomien rajanylitysten määrät ovat laskeneet jopa 40 prosenttia tänä vuonna, mutta turvapaikkahakemusten määrät ovat vuoden 2016 luvuissa. Viisumeita ja viisumivapautta väärinkäytetään. Nämä alleviivaavat tarvetta tietojärjestelmille ja niiden yhteentoimivuudelle, ja valmistuessaan ne tulevat lisäämään turvallisuutta. Schengenin avaimista on pidettävää hyvää huolta.

Europol, EU:n turvapaikkavirasto ja Frontex nostivat puheenvuoroissaan esiin mm. tietojenvaihdon ja

biometristen tietojen käytön tehostumisen sekä tilannekuvan parantumisen tietojärjestelmien yhteentoimivuuden ansiosta. eu-LISA korosti valmiuttaan laatia päivitetty tiekartta yhteentoimivuuden vaiheittaisesta toteuttamisesta ja pyysi komissiolta sen tueksi oikeudellista analyysia yhteentoimivuuden eri elementtien riippuvuussuhteista. Keskusjärjestelmän kustannuksiin kiinnitetään erityistä huomiota ja ne pyritään optimoimaan. eu-LISA korosti nykyisten järjestelmien täysimääräistä käyttöönottoa ja koulutuksen kehittämistä jäsenvaltioiden ja EU:n lainvalvontakoulutusvirasto CEPOL:n kanssa. Myös uuteen teknologiaan tulee investoida. eu-LISA on mukana EU:n innovaatiohubissa.

Komissio jatkoi vielä lopuksi käymällä läpi tilannekatsauksen rajoilta. Niinistön raportti nosti esiin proaktiivisuuden, joka on erittäin tärkeää. Ennakointi ja valmiustason parantaminen ovat kriittisessä roolissa. Vuonna 2025 komissio tulee laatimaan valmiusunionistrategian. Luvattomien rajanylitysten määrissä on nähty laskua, toisaalta itäisellä maarajalla on ollut kasvua. Siirtolaisuuden taustasyyt ovat moniulotteisia. EU:hun kohdistuu hybridiuhkia, lisäksi vaikuttavat mm. Lähi-idän kriisit, Sahelin alue, viisumipolitiikka. On tarkasteltava myös lähtömaiden kanssa tehtävää yhteistyötä. Schengenin 40-vuotisjuhlat lähestyvät. On työskenneltävä paremman Schengen-hallinnoinnin puolesta.

Puheenjohtaja veti keskustelun yhteen ja totesi, että eu-LISA pyysi komissiolta oikeudellista analyysia päivitetyn yhteentoimivuustiekartan valmistelua varten. Jäsenvaltiot toivovat joustavuutta rahoitusinstrumenttien käytön suhteen. Puheenjohtaja toivoi nopeaa etenemistä, tietojärjestelmien yhteentoimivuus on saatava toimeenpantua.

2. Yhteentoimivuuden toteuttaminen
Keskustelu; 16430/24

Ministerit keskustelivat EU:n oikeus- ja sisäasioiden tietojärjestelmien yhteentoimivuushankkeen täytäntöönpanon tilanteesta. Asia oli esillä edellisen kerran lokakuun OSA-neuvostossa, jolloin komissio ilmoitti EU:n rajanylitystietojärjestelmän (EES) vaiheittaisesta käyttöönotosta. Hankkeen kokonaisaikataulua tulee tämän vuoksi tarkistaa ja EU:n tietohallintovirasto eu-LISA toimittaa tammikuun aikana päivitetyn tiekartan yhteentoimivuuden toteuttamista koskevista toimista. Komissio antoi rajanylitystietojärjestelmän vaiheittaista käyttöönottoa koskevan asetusehdotuksen 4.12.2024.

Puheenvuoron käyttäneet jäsenvaltiot kannattivat päivitetyn tiekartan laatimista ja peräänkuuluttivat realistista käyttöönottoaikataulua. Rajanylitystietojärjestelmä on erittäin tärkeä työkalu EU:n turvallisuuden vahvistamisessa. On tärkeää päästä eteenpäin asiassa ja minimoida mahdolliset haitalliset vaikutukset yhteentoimivuushankkeen toteuttamiselle.

3. Neuvoston päätös Bulgarian tasavallan ja Romanian kanssa yhteisillä ja niiden välisillä sisäisillä maarajoilla tehtävien henkilötarkastusten poistamispäivän asettamisesta
(Oikeusperusta: Bulgarian ja Romanian vuoden 2005 liittymisasiakirjan 4 artiklan 2 kohta)
Hyväksyminen; 16327/24

Neuvosto hyväksyi päätöksen sisärajatarkastusten poistamisesta Bulgarian ja Romanian maarajoilla 1.1.2025 alkaen. Päätös sisärajatarkastusten poistamisesta Bulgarian ja Romanian ilma- ja merirajoilla tehtiin 30.12.2023 ja tarkastukset poistettiin 31.3.2024. Molemmat maat ovat soveltaneet Schengenin säännöstöä täysimääräisesti samasta päivästä alkaen.

4. Asetus lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemisestä ja torjunnasta
Osittainen yleisnäkemys; 16329/24 + ADD 1

Julkinen asiakohta: https://video.consilium.europa.eu/event/fi/27778

Neuvostossa ei saavutettu tavoiteltua osittaista yleisnäkemystä lapsiin kohdistuvan seksuaaliväkivallan ehkäisemistä ja torjuntaa koskevasta asetusehdotuksesta. Kymmenen jäsenvaltiota, ml. Suomi, ilmoitti pidättäytyvänsä äänestämästä. Puheenvuoroissa tuettiin asetuksen tavoitteita, mutta nostettiin

esiin huoli asetusehdotuksen suhteesta perusoikeuksiin ja erityisesti viestinnän luottamuksellisuuden ja yksityisyyden suojaan. Tältä osin keskustelua asetusehdotukseen sisältyvästä tunnistamismääräyksestä täytyy jatkaa.

Suomi totesi jakavansa muiden näkemykset ja korosti lasten suojelemisen tärkeyttä. Asetusehdotuksen tavoitteet ovat oikeita, mutta tässä tilanteessa Suomi joutuu pidättäytymään äänestämästä. Keskustelua tunnistamismääräyksen osalta täytyy jatkaa.

Puheenjohtaja totesi, että työtä neuvoston yleisnäkemyksen saavuttamiseksi jatketaan.

5. Lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan suunnittelu vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella
Tilannekatsaus

Ministerit saivat tilannekatsauksen SEUT 68 artiklan mukaisten vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueen lainsäädännön ja operatiivisen toiminnan kehittämistä koskevien strategisten suuntaviivojen valmistelusta. Suuntaviivat on laadittu yhteistyössä jäsenvaltioiden ja komission kanssa ja ne hyväksyttiin neuvostossa A-kohtana. Eurooppa-neuvoston on tarkoitus vahvistaa suuntaviivat joulukuun kokouksessaan. Suuntaviivoilla ohjataan EU:n strategisen ohjelman 2024–2029 prioriteettien täytäntöönpanoa oikeus- ja sisäasioissa seuraavien viiden vuoden aikana. OSA-sektorin strategiset suuntaviivat on määritelty kerran aiemmin vuonna 2014.

Komissio nosti esiin komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin poliittisissa suuntaviivoissaan antaman ohjauksen alkaneen lainsäädäntökauden työtä koskien. Lisäksi komissaarien tehtävänantokirjeissä on annettu suuntaviivoja tulevaan työhön. Edellä mainittujen lisäksi nyt laaditut OSA-sektorin strategiset suuntaviivat tukevat komission mukaan työtä mm. sisäisen turvallisuuden vahvistamisen saralla. Komissio on yhteisen lähestymistavan avulla sitoutunut kehittämään toimintaa vapauden, turvallisuuden ja oikeuden alueella.

6. Muuttoliike- ja turvapaikka-asiat
a) Muuttoliikkeen käsittely
Keskustelu; 16238/24 + COR 1

Ministerit keskustelivat lounaalla muuttoliikkeen ulkoisen ulottuvuuteen liittyvistä innovatiivisista ratkaisuista. Lisäksi esillä oli Syyria sen ajankohtaisen tilanteen vuoksi.

Käydyssä keskustelussa kannatettiin yleisellä tasolla innovatiivisia ratkaisuja ja työtä niiden osalta ollaan valmiita jatkamaan. Osa mainitsi uusiin ratkaisuihin liittyvät mahdolliset rajoitteet ja avoimet kysymykset. Keskustelussa nostettiin esiin erityisesti paluukeskukset sekä turvallisen kolmannen maan konsepti, jonka osalta pyydettiin toimia. Uusien ja innovatiivisten ratkaisujen toteuttaminen edellyttää laajasti EU:n eri politiikka-alojen ja työkalujen hyödyntämistä suhteessa kolmansiin maihin. Muutamat mainitsivat EU-Turkki-sopimuksen esimerkkinä. Erityisesti paluiden tehostamiseksi on hyödynnettävä kaikki olemassa olevat työkalut. Paluudirektiivin uudistaminen sekä pakti mainittiin monissa puheenvuoroissa. Innovatiivisten ratkaisujen tulisi täydentää näitä. Lisäksi nostettiin esiin viisumipolitiikka ja erityisesti EU:n naapurimaiden viisumiharmonisointi.

Komissio kertoi valmistelevansa paluulainsäädäntöä ja antavansa ehdotuksen maaliskuun aikana. Tulevassa lainsäädännössä punnitaan mm. paluuprosessin harmonisointia ja vastavuoroista tunnustamista, palautettavan velvollisuuksia ja seuraamuksia, jos palautettava ei tee yhteistyötä, sekä turvallisuusuhan aiheuttavien henkilöiden palauttamista. Komissio analysoi myös innovatiivisia ratkaisuja, ml. paluukeskuksia, joiden osalta on vielä paljon avoimia kysymyksiä.

Euroopan ulkosuhdehallinto korosti kokonaisvaltaisten kumppanuuksien merkitystä innovatiivisten ratkaisujen edistämisessä.

Syyriaan liittyen todettiin tilanteen epävakaus ja ennalta-arvaamattomuus. Noin 15 jäsenmaata kertoi keskeyttäneensä turvapaikkahakemusten käsittelyn odottaessaan selkeämpää tilannekuvaa. Tilanne voi muuttua parempaan tai huonompaan, on varauduttava eri skenaarioihin. EU:n pitäisi koordinoida toimia, eikä pidä tehdä hätiköityjä päätöksiä. Vapaaehtoisista paluista on puhuttu ennenkin ja ne ovat tärkeitä. Keskustelussa nousi esiin myös, mitä tehdä rikollisten tai sellaisten henkilöiden suhteen, jotka ovat turvallisuusuhka.

b) Muuttoliike- ja turvapaikkauudistusten täytäntöönpano
Keskustelu

Puheenjohtaja totesi muuttoliike- ja turvapaikkauudistuksen (pakti) hyväksymisestä olevan kuusi kuukautta. Komissio esitteli yhteisen täytäntöönpanosuunnitelman (CIP) kesäkuussa ja kansallisten täytäntöönpanosuunnitelmien (NIP) määräaika on tänään. Uudistukset tulevat vaatimaan riittävää rahoitusta. Neuvoston ja komission välinen yhteistyö on tärkeää. Jäsenmaat ovat saaneet komissiolta kirjeen, jossa tarjotaan mahdollisuutta vapaaehtoiseen nopeampaan täytäntöönpanoon. Puheenjohtaja muistutti tasapainosta solidaarisuuden ja vastuun välillä.

Komissio kertoi tukevansa jäsenmaita, jotta kaikki on valmista kesällä 2026, ja kiitti täytäntöönpanosuunnitelmien laatimisesta. Komissio rohkaisi jäsenmaita hyödyntämään nopeampaa täytäntöönpanoa. Ensimmäinen vuosittainen turvapaikka- ja muuttoliikeraportti annetaan vuonna 2025.

Pääosa puheenvuoron käyttäneistä jäsenmaista suhtautui positiivisesti tiettyjen elementtien vapaaehtoiseen nopeampaan täytäntöönpanoon. Osa painotti riittävää rahoitusta ja muutama toivoi, että uusien aloitteiden sijaan keskitytään nyt paktin täytäntöönpanoon. Lisäksi korostettiin koordinaation ja seurannan merkitystä täytäntöönpanossa.

EU:n turvapaikkavirasto, Europol ja EU:n tietohallintovirasto eu-LISA kertoivat omista toimistaan paktin täytäntöönpanoon ja jäsenmaiden tukemiseen liittyen.

Komissio totesi lopuksi, että EU-rahoitus ei riitä kaikkeen, mutta tekee parhaansa maksimoidakseen sen. Komissio jatkaa keskustelua jäsenmaiden kanssa.

7. Turvallisuushaasteisiin vastaaminen: Euroopan kansallisten tiedustelupalvelujen suorittama arviointi
Tilannekatsaus

Terrorisminvastaisen työryhmän (CTG) puheenjohtaja esitteli ministereille eurooppalaisten tiedustelu- ja turvallisuuspalveluiden arvion ajankohtaisista turvallisuushaasteista ja niihin vastaamisesta.

8. Tehokkaan lainvalvonnan edellyttämä tietojen saatavuus: korkean tason työryhmän loppuraportti
Keskustelu; 16307/24

Ministerit jatkoivat keskustelua lainvalvontaviranomaisten pääsystä tietoon verkkomaailmassa. Keskustelua käytiin korkean tason asiantuntijaryhmän (HLG) loppuraportin pohjalta. HLG perustettiin keväällä 2023 selvittämään keinoja taata oikeus- ja lainvalvontaviranomaisten pääsy digitaalisessa ympäristössä olevaan tietoon (ns. Going Dark –aloite). Edellisen kerran asia oli esillä kesäkuun OSA-neuvostossa, jolloin ministerit nostivat esiin pääasiallisina ongelmina tietojen salauksen sekä tietojen säilyttämisen, jolle tulisi luoda EU-tason sääntely. Puheenjohtaja totesi Ruotsin puheenjohtajakaudella käynnistetyn prosessin olleen tehokas, asiantuntijat ovat tehneet hyvää työtä. Asiakokonaisuuteen liittyvät päätelmät hyväksyttiin neuvostossa A-kohtana.

Komissio totesi raportin olevan hieno saavutus ja siinä annetaan selkeitä suosituksia. Presidentti Niinistön sotilaallista ja siviilivarautumista koskevassa raportissa on liittymäpintoja asiaan. Nyt käynnistyy täytäntöönpanotyö ja komissio valmistelee ehdotukset tietoon pääsyyn ja tietojen säilytykseen

liittyen.

Käydyssä keskustelussa kiiteltiin korkean tason työryhmän loppuraporttia ja toivottiin komissiolta nopeaa etenemistä loppuraportissa esitettyjen tärkeimpien suositusten osalta. Tietoon pääsyyn ja tietojen säilyttämiseen liittyen on tärkeää löytää ratkaisuja perusoikeudet huomioiden. Työtä on tehtävä yhdessä eri sidosryhmien kanssa ja kansalaisille on kyettävä viestimään lainvalvontaviranomaisten tarpeista ja tietoon pääsyn merkityksestä kansalaisten suojelemisessa rikollisuudelta.

9. Huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjunta
Tilanneselvitys; 16293/24

Puheenjohtaja antoi tilannekatsauksen komission lokakuussa 2023 julkaiseman huumausainekaupan ja järjestäytyneen rikollisuuden torjuntaa koskevan tiekartan toimenpiteiden etenemisestä. Unkari on jatkanut työtä Belgian puheenjohtajakauden työn pohjalta ja keskittynyt omalla kaudellaan kymmeneen prioriteettitoimeen.

Komissio totesi eurooppalaisen satama-allianssin olevan menestys, sitä edistetään jatkossakin ja toimintaa laajennetaan pienempiin satamiin. Etelä-Amerikan kanssa tulee tiivistää yhteistyötä myös jatkossa.

10. Muut asiat

a) Käsiteltävänä olevat säädösehdotukset
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia; 16121/24

Puheenjohtaja informoi käsiteltävänä olevien säädösehdotusten tilanteesta.

b) EU:n ja Länsi-Balkanin oikeus- ja sisäasioiden alan ministerifoorumi (Budva, 28.–29.10.2024)
Puheenjohtajavaltion selvitys; 13161/24

Puheenjohtaja informoi Montenegrossa 28.-29.10.2024 järjestetystä EU:n ja Länsi-Balkanin oikeus- ja sisäministerien foorumista. Seuraava kokous pidetään Tanskan puheenjohtajakaudella syksyllä 2025.

c) Budapestin prosessin 7. ministerikokous (Budapest, 11.–12.11.2024)
Puheenjohtajavaltion tiedotusasia; 16208/24

Puheenjohtaja informoi Budapestissa 11.-12.11.2024 järjestetystä Budapestin prosessin 7. ministerikokouksesta.

d) EU:n kriisivalmiusstrategia
Suomen tiedotusasia; 16565/24

Suomi informoi näkemyksistään koskien EU:n varautumisunionistrategian valmistelua. Suomi totesi, että EU:n tulee ottaa turvallisuusympäristön muuttuminen tosissaan. Tarvitaan 360-lähestymistapa kattaen luonnonkatastrofit (kuten tulvat, kuivuus, metsäpalot) ja turvallisuusuhat: Venäjän uhka, sabotaasit, hybridivaikuttaminen ja lopulta myös sotaan varautuminen. Presidentti Niinistön raportti kuvaa kokonaisuutta hyvin ja on hyvä lähtökohta unionin varautumisstrategialle: ”Jos ei ole turvallisuutta, ei ole mitään.” Varautuminen on pitkälti kansallista toimivaltaa, mutta sen ei pidä estää tekemästä parempaa yhteistyötä oman turvallisuutemme parantamiseksi. Suomi on menneen vuoden aikana jakanut useita non-papereita tähän kokonaisuuteen liittyen. Suomi toivoo komission huomioivan nämä strategiatyössään. Mukana on myös sisäasioihin keskittyvä paperi. Sisäisen turvallisuuden toimijat, kuten poliisi, rajaviranomaiset ja pelastustoimi ovat usein ensimmäisenä paikalla, kun jotain ikävää tapahtuu - oli kyse sitten luonnonkatastrofista tai tahallisesta teosta. Olisi tärkeää, että sisäministerit keskustelisivat turvallisuusympäristön muutoksesta enemmän, ja Suomi pyytää tulevaa

puheenjohtajaa olemaan aktiivinen kokonaisuuden edistämisessä. Lopuksi Suomi muistutti, että turvallisuus tarvitaan ensin. Ilman sitä meillä ei ole mitään.

Puheenjohtaja totesi olevansa samaa mieltä ja etenkin viimeisestä lauseesta. Puheenjohtaja huomautti, että se on kaudellaan järjestänyt keskusteluja presidentti Niinistön raportista useissa työryhmissä ja laatinut raportin, joka vetää yhteen näitä keskusteluja.

e) Seuraavan puheenjohtajavaltion työohjelma
Puolan tiedotusasia; 16793/24

Puola esitteli puheenjohtajakautensa sisäasioiden ohjelman, joka keskittyy sisäisen turvallisuuden vahvistamiseen ja laittoman maahanmuuton ja välineellistämiseen torjuntaan. Muuttoliikkeen alalla prioriteetteja ovat ulkorajojen vahvistaminen, palautusten tehostaminen ja yhteistyö keskeisten kolmansien maiden kanssa. Laittoman maahanmuuton torjuntaan etsitään uusia ratkaisuja. Sisäisen turvallisuuden alalla keskitytään ulkoisten konfliktien vaikutusten minimointiin EU:n sisäiselle turvallisuudelle. Järjestäytyneen ja vakavan rikollisuuden torjuntaa koskevan EMPACT-verkoston ohjelma on valmistelussa kaudelle 2026–2029. Niinistön raportin pohjalta tarkastellaan EU:n pelastuspalvelumekanismin vahvistamista, huomioiden siviilien suojaaminen. Lisäksi keskustellaan EU:n valmistelussa olevasta varautumisunionistrategiasta. Koordinaatiota eri uhkiin vastaamisessa tulee parantaa.

Suomen edustajat
Sisäministeri Mari Rantanen ja virkamiesvaltuuskunta

Asiakirjat
Mainittu asiakohdittain

Liitteet

Viite